

آسیب شناسی فضای مجازی بر کیفیت تعامل والد- فرزند نویسنده : مریم جلیلی

آموزگار ، کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی، زنجان، ایران

چکیده

یکی از دغدغه های مهم و اساسی در دنیای امروزی، گرایش افراد در سنین مختلف به استفاده از اشکال مختلف فضای مجازی ست و سبب شده افراد وقت زیادی را صرف استفاده از فضای مجازی کنند. با اینکه فضای مجازی معایب و محاسنی دارد حتی تاثیرات خود را بر تعامل والدی-فرزندی نشان داده است. اگر آموزش های ارائه شده و نحوه استفاده از فضای مجازی مناسب و کاربردی باشد، تاثیرات آن را به خوبی بر رابطه ی والد- فرزند نشان خواهد داد و باعث می شود که والدین رابطه ای با تنش کمتر با فرزندان خود تجربه نمایند و محیط خانه تبدیل به محیطی امن و با آرامش شود.

واژگان کلیدی:
فضای مجازی
تعامل
والد
فرزند

*نویسنده مسئول

t.mjalili2013@gmail.com

طرح مساله:

در نظام هر خانواده ای والدین به عنوان اولین مربی کودک در تربیت و چگونگی رفتار کودک مهم ترین نقش را دارا بوده و پی توجهی و اهمال در این امر عواقب وخیمی را در زندگی آنها به وجود می آورد (شفیع آبادی، ۱۳۹۶). داشتن والدینی که همواره کودک را مورد حمایت عاطفی قرار می دهند، می تواند بسیاری از مشکلات روانی و اجتماعی افراد را مرتفع سازد و آنها را به سمت رشد و شکوفایی سوق دهد (کودچیاچوا، سابو و زیونگ، ۲۰۱۶). علت این امر را می توان به اهمیت اساسی روابط مادر-کودک در فراهم کردن شرایط لازم برای رشد و رسیدن به توازن جسمی، روانی و اجتماعی کودکان دانست. به علاوه پژوهش ها نشان داده اند که روابط مادر-کودک با بسیاری از مسائل روانی کودکان از جمله بهزیستی (براسل، روزنبرگ، پارنت، روق، فانداکر و همکاران، ۲۰۱۶) مرتبطاند.

تعامل والد- فرزند، نخستین معرف دنیای ارتباطات برای کودک است و احساس عشق، امنیت و صمیمیت به طور مستقیم در این روابط ریشه دارند. تعاملات والدین نقش مهمی در رشد سالم فرزندان ایفا میکند. کیفیت تعامل والد- فرزند، احتمال پیشرفت تحصیلی و عزت نفس پایین را در فرزندان کاهش میدهد (بیردا و پلی، ۲۰۱۷).

بررسیهای اخیر نشان داده است که کیفیت ارتباط والدین با فرزندان ارتباط نزدیکی با رفتارهای فرزندان و سازگاری روانی آنها دارد. هر اندازه میزان تعارض والدین و فرزندان بیشتر باشد، میزان هیجانات منفی و مشکلات رفتاری در فرزندان بیشتر میشود. از طرفی به هر میزان که تعامل والدین با فرزندان کیفیتبخش باشد، میتوان انتظار رفتار و هیجانات بهنجار را از کودکان داشت (لئون، استیل، پالاسیوس، رومان و مورنو، ۲۰۱۸). بر این اساس تجربه یک ارتباط گرم، صمیمی و مداوم با مادر یا جانشین دائم او،

چیزی است که برای سلامت روان کودک ضروری به نظر میرسد.

شا (2008) شیوه‌های تربیتی پرورش فرزندان و رفتارهای تعاملی که توسط والدین پایهریزی شده و به کار بسته می‌شود را شیوه‌های فرزندپروری میگوید (زربخش، حسنزاده، ابوالقاسمی و دینانی، 2012). روابط والد-فرزندی به میزان قابل توجهی تحت تاثیر شیوهی فرزندپروری است که والدین در تعاملهای خود با فرزندشان اعمال میکنند. واضح است که میان شیوه‌های فرزندپروری و توانایی کودک برای سازگاری و غلبه بر چالشهای تحصیلی، هیجانی و اجتماعی و توانایی فرد برای سازگاری موفقیت‌آمیز با فرهنگ و مطالبات دانشگاه و رفتارهای عاطفی یا منفی در کودکان، رابطه‌ی معنی‌دار وجود دارد (زارعی، 2010) و از سوی دیگر شیوه‌های فرزندپروری نامناسب با طیف متنوعی از اختلالات روانپزشکی همبسته است (بندلو، کروز، تورنته، ودکایند، بروکس و هاجاک، 2004) و این به دلیل اهمیت نقش والدین است.

فضای مجازی به دلیل ویژگی‌های خاص و نو بودن این پدیده، بسیاری از والدین فرصت، امکان و یا توان کافی برای شناخت دقیق این فضا و کاربردهای آن را به دست نیاورده‌اند که عدم آشنایی مناسب آن‌ها با این فضا و در مقابل استفاده روزمره نوجوانان و جوانان و حتی کودکان از این فضا باعث شده فضایی محرمانه و خصوصی در داخل خانه برای فرزندان ایجاد شود و آن‌ها بدون دغدغه و بدون احساس وجود ناظر بیرونی به سایت‌های مختلف در این فضا دسترسی یافته و به دلیل ویژگی‌های سنی و شخصیتی و کنجکاوی‌های خود، متاثر از فضاهای ناسالم موجود در اینترنت گردند. (زینلی پور، 1398)

پروژه آسیب‌های نوظهور می‌تواند زمینه‌ساز نوع جدیدی از آسیب‌های اجتماعی و روانی باشد. به همین دلیل، برنامه‌ریزی برای شناسایی، پیشگیری و کاهش آسیب‌های

نوظهور لازم و ضروری می نماید. آسیب های نوظهور، آسیب های مرتبط فناوری های جدید است که آسیب های ناشی از استفاده از ماهواره، بازی های رایانه ای، تلفن همراه و اینترنت می توانند در این مجموعه قرار گیرد. (گیلانی، 1397)

گیلانی (1397) در پژوهشی با عنوان آسیب شناسی فضای سایبری برای دانش آموزان دبیرستان های شاهرود و راه های پیشگیری از آن، مهمترین آسیب های فضای مجازی را ضعف ارتباطات خانوادگی، اعتیاد به اینترنت، دوستی های ناایمن، افت تحصیلی، پرخاشگری و خشونت عنوان کرده اند. همچنین در این پژوهش مهم ترین راهکارهای مقابله با آسیب های فضای مجازی را جایگزین کردن تفریحات سالم، فرهنگ سازی برای استفاده صحیح و اصولی از فضای مجازی و ارتباطات عاطفی پایدار در خانواده مشخص شده است.

استفاده زیاد از شبکه های اجتماعی منجر به کاهش روابط اجتماعی و شرکت در جمع خانواده و ایجاد مشکلات هیجانی نظیر افسردگی و احساس تنهایی در اعضای خانواده می شود. توجه کردن به نیاز روانی و زیستی کودکان موجب کاهش مشکلات رفتاری و ایجاد شخصیت منعطف تری در زندگی آن ها خواهند شد و در نتیجه این توجه، کودکان بحران های رشدی و روانی کمتری را تجربه خواهند کرد. (درویش زاده و همکاران، 1399)

آفونسو (1998)، خاطر نشان می کند که استفاده از اینترنت، سبب ایجاد احساس ناکامی، تنهایی، اضطراب و به طور کلی کاهش سلامت روانی می شود. اشخاصی که از اینترنت بیشتر استفاده می کنند علاوه بر آن که بر زندگی خانوادگی آنها تاثیر منفی می گذارد، زمان کمتری با خانواده صحبت می کنند و احساس تنهایی، افسردگی، کمبود عزت نفس، افت تحصیلی و... در آنها بیشتر می شود. (رنجبر و همکاران، 1390)

بدنه اصلی مقاله:

تعامل والد- فرزند یک رابطه حیاتی به ویژه در ایجاد احساس امنیت و عشق در فرزند است که در بردارنده ترکیبی از رفتارها، احساسات و انتظارات منحصر به فرد هر والد و فرزندی است که در رشد انواع مهارتها، ارزشها و سازگاری اجتماعی او کمک میکند. همچنین این ارتباط منجر به ایجاد طرحواره‌های اولیه مثبت و منفی شده که رفتار او را در بزرگسالی تحت تأثیر خود قرار میدهد (رودریگز، استیونز، بروکمن، بهاری و یانگ، 2018).

بارلو، پارسونز و استوارت- براون (۲۰۰۳) بر تأثیر کیفیت رابطه والد - نوزاد بر رشد، از این لحاظ که شرایطی را برای برقراری الگوهای سالم و کارکردی در کودکی و بزرگسالی مهیا می‌سازد، تأکید می‌کنند. یکی از مهم‌ترین وظایف والدین در هر خانواده، پدید آوردن شرایطی است که «سلامت روانی کودک تأمین شود. به عبارت دیگر پدر و مادر موظف هستند که بهداشت روانی کودکان خویش را تأمین کنند. یکی از مهمترین عوامل مؤثر بر رشد روانی و اجتماعی کودک، روابط والدین و کودک می‌باشد که از اهمیت بحرانی در زندگی کودک در حال رشد برخوردار است، به طوری که کیفیت این روابط در سال‌های اولیه کودکی، اساس رشد شناختی، اجتماعی و هیجانی آینده را پایه‌گذاری می‌کند (ماتتیم، ۲۰۰۶).

جرالد پترسون و همکارانش برای مطالعه چگونگی اجتماعی شدن پرخاشگری در خانواده، بین سالهای ۱۹۷۶ و ۱۹۸۰ کودکانی را که رفتار پرخاشگرانه داشتند در خانه و مدرسه مشاهده کردند. والدین این کودکان به طور کلی در اعمال قواعد و معیارهای خود رفتاری خصومت آمیز داشتند. مادران گاهی هم در برابر رفتار انحرافی و هم جامعه پسند،

واکنشی مثبت نشان می دادند، گاهی نیز در برابر این گونه رفتارها بی تفاوت می ماندند یا آنها را تنبیه می کردند. بنابراین نوع برخورد والدین و رفتار آنها نسبت به کودکان در شکل گیری و رشد شخصیت آنها مؤثر است. روابط رضایت آمیز بین زن و شوهر با فرزند پروری دلسوزانه ارتباط دارد. که همین سبب می شود بین کودک و والدین دلبستگی توأم با ایمنی ایجاد شود (ماسن و همکاران؛ ترجمه یاسایی، 1395).

****پیامدهای رابطه مادر و کودک**

رابطه مثبت والد-فرزند نشانه پرورش صحیح فرزند است. به طوری که در یک رابطه ناسالم و پرتنش بین والدین و کودک، معمولاً نشانه ای از بکارگیری تکنیک های تربیتی مفید مشاهده نمی شود در زیر به نمونه های عملی از علائم رابطه خوب و مشکل دار اشاره خواهد شد.

نمونه های عملی : علائم رابطه خوب

کودکتان وقتی ناراحت است به شما پناه می آورد.
کودکتان چیزی می گوید که بیانگر درک احساس شما می باشد.

کودکتان بدون بیان درخواستی از جانب شما به شما کمک می کند.

کودکتان می خواهد با شما حرف بزند یا در کنار شما باشد.

نمونه های عملی: علائم رابطه مشکل دار

یک مشکل کوچک به یک مسئله بزرگ تبدیل می شود.

با کودکتان به شیوه طعنه آمیز، موعظه کننده و توهین آمیز با برچسب زدن صحبت می کنید.

اغلب کودکتان را تنبیه بدنی می کنید.

کودکتان اغلب با شما مخالفت می کند و داد میزند (آبدین؛ ترجمه امین زاده، 1391).

از پیامدهای رابطه مثبت یا منفی والد و فرزند می توان به مواردی از جمله دلبستگی، وابستگی و تعارض اشاره کرد.

دلبستگی:

دلبستگی پیوند عاطفی عمیقی است که با افراد خاص در زندگی خود داریم که باعث میشود وقتی با آنها تعامل می کنیم، لذت ببریم و در مواقع استرس از نزدیکی آنها احساس آرامش کنیم (برک؛ ترجمه سید محمدی، ۱۳۹۸). جهت یابی های دلبستگی که در دوران کودکی بر اثر رابطه کودک و مراقبت کننده بیرونی به وجود آمده و رشد کرده است، همچنان روابط بزرگسالی را تحت تأثیر قرار می دهد و اصولاً به ماهیت پیوندهای عاطفی باز و تأثیرشان بر رشد انسان در سرتاسر زندگی مربوط میشود (جانسون، مکینین و میلیکین، ۲۰۰۱؛ به نقل از رضایی دهشویی، ۱۳۹۴).

پژوهش های جدید نشان می دهد که گرچه کیفیت پیوند والد کودک بسیار اهمیت دارد؛ ولی رشد بعدی صرفاً تحت تأثیر تجربیات دلبستگی اولیه قرار ندارد؛ بلکه تداوم رابطه والد کودک نیز بر آن تأثیر دارد (برک؛ ترجمه سیدمحمدی، ۱۳۹۰).

تعارض:

تعارض تعاملی است ناراحت کننده بین دو نفری که تمایل یا توانایی گوش کردن به ناراحتی های یکدیگر را ندارند. حالتی از جدایی و تنش که فشار روانی زیادی را ایجاد می کند و احساسات و هیجانات منفی را در طرفین موجب می شود (کریشنان، ۲۰۰۴، به نقل از رضایی دهشویی، ۱۳۹۴).

با توجه به موارد مطرح شده در بالا می توان گفت؛ اعضای خانواده چون با یکدیگر تعاملات زیادی دارند ممکن است در بین آنها تعارض ایجاد شود. تعارض به وجود آمده در بین اعضای خانواده به وحدت و یگانگی آن لطمه می زند. شدت تعارض موجب بروز نفاق، پرخاشگری، ستیزه جویی و سرانجام اضمحلال و زوال خانواده می گردد. (دهقان، ۱۳۸۰، به نقل از رضایی دهشویی، ۱۳۹۴)، کانون خانواده که بر اثر تعارض و جدال بین اعضای آن، آشفته است؛

محیط امن روحی و روانی که در خانواده باید وجود داشته باشد را از اعضای آن می‌گیرد و باعث به وجود آمدن مشکلات برای اعضا می‌گردد (مرادی و ثنایی ذاکر، ۱۳۸۵).

فضای مجازی:

خانواده و روابط مادر - فرزندان یکی از جنبه‌هایی است که تحت تاثیر وابستگی افراطی به اینترنت و فضای مجازی است، لذا افزایش آگاهی و آموزش‌های لازم به مادران و کاهش تبعات و تاثیرات مخرب آن می‌تواند مهم و حائز اهمیت باشد. والدینی که بیشتر زمان خود را در فضای مجازی می‌گذرانند، نه تنها زمان کافی و کیفی برای تاثیر بر رشد روانی کودک ندارند، بلکه این سبک زندگی را به کودک خود نیز انتقال می‌دهند. در واقع نظارت کم، کنترل ضعیف و یک ارتباط هیجانی منفی بین والدین و کودک به طور وسیعی با مشکلات رفتاری و عاطفی کودکان در آینده نیز ارتباط دارد. نبود حمایت والدینی قوی (به ویژه از سوی مادر) احساس عدم شایستگی و ارزشمندی، افسردگی بالاتر آشفتگی در عملکرد خانواده و دل بستگی اضطرابی را در پی خواهد داشت. (درویش زاده و همکاران، 1399)

هابرماس معتقد است که نیازهای اساسی یا اصیل معینی وجود دارد که تمامی افراد کاملاً آزاد آن‌ها را دارند و این نیازها توسط هر کس که صمیمانه وارد یک گفت و گوی عملی شود ضرورتاً کشف خواهد شد. پس محیط تعاملی اینترنت را می‌توان فضایی در نظر گرفت که کاربران به راحتی در آن به گفت و گو می‌پردازند که فضای صمیمیت و ابراز احساسات در محیط‌های تعاملی اینترنت شکل می‌گیرد که از یکدیگر تاثیر پذیرفته همچنین کاربران نیازهای خود را با هم مطرح کرده، در آن گروه‌ها مسائل و مشکلات خود را مطرح کنند و انرژی عاطفی خود را در این محیط‌ها مصرف نمایند که این تخلیه انرژی احتمالاً بر ارزش‌های خانواده می‌تواند موثر واقع باشد. (کفاشی، 1388)

تربیت در زیست بوم جدید

1st National Conference on Education in the New Ecosystem

هرچه کاربر اینترنتی احساس کند که در محیط اینترنت بیشتر مورد پذیرش واقع می شود احتمالاً باعث خواهد شد که بر ارزش های خانواده موثر واقع شود و همچنین هر چه کاربران بیشتر وارد بحث و مناظره گروهی شوند احتمالاً باعث مطرح کردن موضوعات خود با محیط های تعاملی اینترنت می شوند و کمتر مسائل خود را با خانواده مطرح می کنند و باعث کم اهمیت ارزش های خانواده نزد فرد می شود. (کفاشی، 1388)

به رغم امتیازات مثبت اینترنت از قبیل جنبه های آموزشی و ارائه خدمات ارتباطی جنبه های منفی دارد. دانش آموزان ممکن است در معرض مطالب و تصاویر خشن و غیر مجاز موجود در پایگاه های اینترنتی قرار گیرند. دسترسی به چنین مطالبی ممکن است کاملاً تصادفی یا عمدی باشد. هر دو طریق دستیابی مورد توجه متخصصان بوده است و کارشناسان نسبت به صدمات جبران ناپذیری که از طریق این گونه برنامه ها به کودکان و نوجوانان می رسد به ویژه ایجاد مسائلی مانند انحراف جنسی، خشونت، اعتیاد، رفتارهای ضد اجتماعی، سست شدن مبانی خانواده، اشاعه ی جرم و جنایت در طیف وسیع، مکرر هشدار داده اند. (رنجبر و همکاران، 1390)

یکی دیگر از آسیب های اینترنت، اعتیاد به آن است. اعتیاد به اینترنت می تواند مشکلات تحصیلی، خانوادگی، ارتباطی، روانی، جسمی و اقتصادی برای مخاطبان بوجود آورد. (زینلی پور، 1398)

از دیگر آسیب های فضای مجازی و اینترنت، شکاف بین نسل ها را بیشتر کرده است. امروزه با ورود وسایل و تکنولوژی های جدید به عرصه خانواده ها شاهد این هستیم که والدین و فرزندان ساعت های متمادی در کنار یکدیگر می نشینند، بدون آنکه حرفی برای گفتن داشته باشند. در شرایط فعلی روابط موجود میان والدین و فرزندان به سردی گراییده و دو نسل به دلیل داشتن تفاوت های

اجتماعی و تجربه های زیستی مختلف، زندگی را از دیدگاه خود نگریسته و مطابق با بینش خود آن را تفسیر می کنند. (زینلی پور، 1398)

نسل دیروز_والدین_ احساس دانایی و باتجربگی می کند و نسل امروز_فرزندان_ که خواهان تطابق با پیشرفت های روز است، در برابر آن ها واکنش نشان می دهد و چون از پس منطق و نصیحت های ریشه دار و سرشار از تجربه آن ها بر نمی آید، به لجبازی روی می آورند. (همان، 1398)

نتیجه گیری:

فضای مجازی یک محیط وسیع و پیچیده که دارای کارکردهای مثبت و منفی می باشد که در کنار استفاده از فضای مجازی به شکل های گوناگون باید به نقش مهم و اساسی والدین و خانواده نیز اشاره کرد. همچنین فرزندان، آینده سازان این سرزمین هستند و نقش مهم و بنیادی در

تربیت در زیست بوم جدید

1st National Conference on Education in the New Ecosystem

آبادی کشور دارند. بنابراین نحوه ی استفاده صحیح از فضای مجازی، ارائه آموزش های فرزندپروری به والدین، آگاه سازی دانش آموزان از خطرات و آسیب های فضای مجازی، برنامه ریزی و سیاست گذاری در رابطه با کارکردهای فضای مجازی در سطح کلان، ارائه آموزش سواد رسانه ای به والدین و فرزندان، آموزش ارزش های اخلاقی و رعایت آن در هنگام استفاده از فضای مجازی، ایجاد محیط های ورزشی، فرهنگی، هنری، علمی و... در شهرها و روستاها جهت غنی سازی اوقات جوانان و نوجوانان و... می شود و باعث بهبود رابطه والدین و فرزندان گشته و محیط خانه تبدیل به محیطی امن می گردد.

منابع:

- آبدین، ریچارد. آر. (1391). راهنمای جامع والدین در تربیت کودک، ترجمه: انوشه امین زاده، تهران: انتشارات ارجمند.
- برک، لورای. (1398). روانشناسی رشد. ترجمه یحیی سیدمحمدی. تهران: ارسباران.
- درویزه، زهرا، رنجبر، زهرا، نراقی زاده، افسانه. (1390). مقایسه میزان و نوع استفاده از اینترنت در رابطه با سلامت روان و عملکرد تحصیلی دانش آموزان شهر تهران. مطالعات روان

شناختی. 7 (2). 13-14-16.

درویش زاده نوش آبادی، گلناز. سلطانی زاده، محمد. لطیفی، زهرا. (1399). بررسی تاثیر آموزش استفاده صحیح و مدیریت زمان و والدین از گوشه همراه، رسانه های اجتماعی و فضای مجازی بر الگوی دلبستگی، مشکلات رفتاری کودکان و میزان اعتیاد به اینترنت در والدین. مطالعات روان شناختی. 11 (2). 69.

رضایی دهشویی، زینب. (1394). بررسی رابطه آگاهی از رفتار غیرکلامی مادران و رابطه مادر- کودک. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه الزهرا.

زینلی پور، فاطمه. (1398). تاثیر فضای مجازی بر خانواده و جوانان (آسیب ها و راهکارها). نشر 75-76-77. pure life 17.

شفیع آبادی، عبدالله. (1396). فنون تربیت کودک. تهران: انتشارات چهر.

کفاشی، مجید. (1388). بررسی تاثیر اینترنت بر ارزش های خانواده. فصلنامه پژوهش های اجتماعی. 2 (3). 59-60.

گیلانی، محمود. (1397). آسیب شناسی فضای سایبری برای دانش آموزان دبیرستان های شاهرود و راه های پیشگیری از آن، فصلنامه دانش انتظامی سمنان، 8 (30)، 104-113-114.

ماسن، پاول هنری؛ کیگان، جروم؛ هوستون، آلنا کارول و کانجر، جان جین وی. (1395). رشد و شخصیت کودک. ترجمه مهشید یاسایی. تهران: نشر مرکز.

مرادی، امید و ثنایی ذاکر، باقر. (1385). بررسی اثربخشی آموزش مهارتهای حل مسئله بر تعارضات والد- فرزند در دانشآموزان پسر مقطع متوسطه شهر تهران. تازهها و پژوهشهای مشاوره، 5 (20)، 28-38.

Bandelow B, Krause J, Torrente AC, Wedekind D, Broocks A, Hajak G, et al. Early traumatic life events, parental rearing styles, family history of mental disorders, and birth risk factors in patients with social anxiety disorder. *Eur Arch Psychiatr Clin Neurosci* 2004; 254: 397-405.

Barlow, J., Parsones, J. & Stewart-Brown, S. (2003). "Preventing emotional and behavioural problems: The effectiveness of parenting programmes

نوزدهم اسفند ۱۴۰۰ - تهران

نخستین همایش ملی

تربیت در زیست بوم جدید

1st National Conference on Education in the New Ecosystem

- with children less than 3 years of age". Child care health and development. 31(1), 33-42.
- Brassell, A., Rosenberg, E., Parent, J., Rough, J., Fondacaro, K., & Seehuus, M. (2016). Parent's psychological flexibility: Associations with parenting and child psychosocial well-being. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 5(2), 111-120.
- Bireda, A. D. & Pillay, J. (2017). Perceived parent-child communication and well-being among Ethiopian adolescents. *International Journal of Adolescence and Youth*, 23(1), 109-117.
- Kodjebacheva, G., Sabo, T., & Xiong, J. (2016). Interventions to improve child-parent-medical provider communication: A systematic review. *Social Science & Medicine*, 166, 120-127.
- Leon, E., Steele, M., Palacios, J., Román, M., & Moreno, C. (2018). Parenting adoptive children: Reflective functioning and parent-child interactions. A comparative, relational and predictive study. *Children and Youth Services Review*, 95, 352-360.
- Shaw NE. The relationship between perceived parenting style, academic self-efficacy and college adjustment of freshman engineering students. MA. Dissertation. Texas: University of North Texas, 2008.
- Roediger, E., Stevens, B., Brockman, R., Behary, W. T., & Young, J. (2018). Contextual schema therapy : An integrative approach to personality disorders, emotional dysregulation, & interpersonal functioning.
- Mantymaa, M. (2006). "Early mother-infantinteraction", MD Thesis, Medical School Temper university Hospital.
- Zarbaksh M, Hassanzadeh S, Abolghasemi S, Dinani PT. Relationship between perceived parenting styles and critical thinking with cognitive learning styles. *J Bas Appl Sci Res* 2012; 2(10): 10007-11.
- Zaree E. [The investigation of the relationship of parenting style and high risk behaviors in adolescents based on Cloninger scale]. *Journal of Shahid Sadoughi of Medical Sciences Yazd* 2010; 18: 220-4. (Persian).

نخستین همایش ملی

تربیت در زیست بوم جدید

1st National Conference on Education in the New Ecosystem

نوزدهم اسفند ۱۴۰۰ - تهران

پایان